

Posudek na bakalářskou práci
„Problematika týrané ženy“

Autorka: Barbora Kadlecová

Práce diplomantky se zaměřuje na problematiku domácího násilí a to se zvláštním důrazem na domácí násilí páchané na ženách.

V první části práce se diplomantka snaží – se střídavým úspěchem - definovat některé pojmy, se kterými chce v celé práci operovat. Nacházíme zde vedle zdařilých definičních postřehů i některé – až tautologické – definice, např. „Násilné chování považuji za typ chování, při kterém je použito násilí“ (viz str. 11). Postrádám zde zamyšlení nad tím, zda jedinec není někdy povinen něco strpět, či zda při navázání určitých právních vztahů (například uzavřením manželství či porozením dítěte) na sebe nebere i jisté omezující (často nepříjemné, zatěžující či fyzicky vyčerpávající) povinnosti, jejichž plnění též oprávněně očekává od protistrany (např. podílet se na provozu domácnosti, kojit dítě či vyživovací povinnost atp.). Celá problematika tohoto druhu je natolik složitá, že ji nelze přejít pouze jednou větou v poznámce na str. 12 „... neboť ohrožená osoba není ve vztahu povinna plnit příkazy“ (i když je zde pochopitelné, kam diplomantka ve své argumentaci oprávněně směřuje).

Autorka dospívá k určitému kontroverznímu názoru, že „domácí násilí je jevem, který se vyskytuje ve všech společenských vrstvách, neovlivňuje jej vzdělání, rasa, věk, pohlaví ani ekonomická situace rodiny, ve které se odehrává“(viz str. 18). K této tezi by – dle mého názoru – bylo třeba hned zdůraznit, že formy domácího násilí jsou však na těchto charakteristikách naopak závislé ve značném stupni, vždyť třeba vzdělaný člověk může vymyslet rafinovanější způsoby týrání partnera či starý člověk nedisponuje takovou fyzickou silou, aby mohl svého partnera brachiálně napadnout, atp. Podobně se na str. 19 tvrdí, že charakteristickým rysem domácího násilí je to, že probíhá v určitém cyklu... fáze násilí se střídají s fázemi usmírování a slibů. Má to znamenat, že trvalé neetické agresivní či ostrakizující chování jednoho partnera proti druhému (např. v období před rozvodem) nelze považovat za domácí násilí? Nebo je pravda, že se každé domácí násilí odehrává ve skrytosti,

že má vždy latentní podobu? Vždyť někteří agresoři se svými „výhovnými“ postupy vůči partnerovi dokonce na veřejnosti chlubí a předávají své „recepty“! Souhrnně se tedy domnívám, že by bylo třeba problematiku uchopit strukturovaněji a vymanit se z určitých myšlenkových stereotypů, hovořit o roznostech v percepci problémů, o vlivu emocí, o problematice sociálně, kulturně a psychicky podmíněných základech konfliktu norem a hodnot partnerů, o psychopatologii postojů, o přenosu postojů z orientační rodiny či výchovných strategií v dětství, o dynamice vztahů ve fázi seznamovací, o základech na kterých byl vztah původně postaven, atp. Dobrá sociální práce je totiž závislá na schopnosti zobektivizovat pohled na řešený sociální problém, na zvážení role aktérů a na zbavení se černobílého vidění řešeného.

Je třeba se např. zbavit některých mýtů o mýtech. Není totiž sice pravda, že k partnerskému násilí dochází jen v nižších vrstvách (viz. str. 33), ale zároveň není pravda (dle opakovaných kriminologických výzkumů), že by např. kriminální chování nebylo více zastoupeno u lidí nekvalifikovaných, bez vzdělání, příživníků, toxikomanů, alkoholiků, gamblerů apod. Nebo je jistě pravda, že nelze velkou část domácího násilí svádět na provokaci ženy (viz. str. 34), toto vysvětlení bývá často racionalizace chování agresora, avšak nejednou je skutečně na vině trvale zlé a záměrně provokující jednání ženy, která vtahuje svého partnera do situace, ve které ho pak může zbavit nejen majetku a zázemí, ale nezřídka i cti.

Poněkud též zaráží, že autorka téměř v celé práci (výjimka zmínka na str. 49) neuvažuje o tom, zda by bylo možné nějak sociálně léčit asymetrický vztah mezi agresorem a jeho obětí. Jako jediná metoda (které se některé ženy „nerozumě“ brání), je agresora opustit (viz např. str.44 – 45), přičemž případné vzetí návrhu na rozvod nazpět je představeno jako především projev strachu z partnera.

Kladně lze ocenit přehled a informativní rozbor právních institutů, které pojednávají o současných možnostech legálního řešení problematiky týrané ženy (viz kapitola 4).

Autorka bakalářské práce zpracovala téma především na základě dostupné literatury a v soulase se svými postřehy z praxe. K upřesnění některých postojů by jistě přispěla nějaká empirická studie mezi týranými ženami, která v práci citelně chybí.

Problematika domácího násilí je skutečně velmi závažnou problematikou, která vypovídá o určité erozi partnerských vztahů. Je proto třeba s diplomantkou souhlasit, když v závěru práce konstatuje, že „čím více se rozvíjí práce s ohroženou osobou, tím více se objevují hlasy volající po objektivitě, nutnosti vyslechnout obě strany a upozorňující na možnost zneužití fenoménu domácího násilí“. Diplomantka se seznámila se základními rysy problematiky a vytvořila si předpoklady k tomuto budoucímu objektivizujícímu přístupu.

Závěr: Práci lze přijmout a hodnotit ji - podle způsobu obhajoby - známkou **velmi dobře až dobře**.

2.9.2008

PhDr. Kazimír Večerka, CSc.